Сьогодні 17.02.2023

Kaac 5-A

Додавання і віднімання мішаних чисел

Повідомлення теми уроку та мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів

Мета уроку:

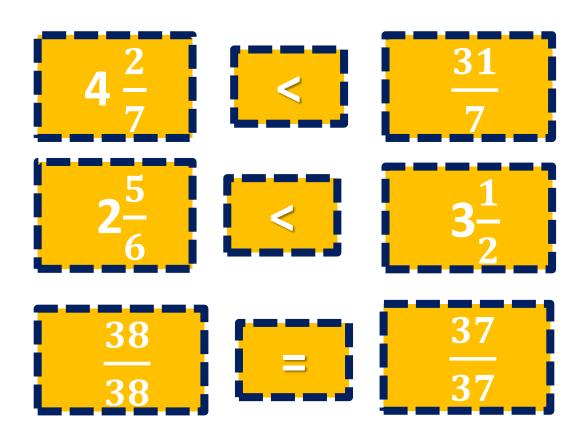
сформувати вміння виконувати додавання натурального та дробового числа; віднімання дробового числа від натурального; знаходити суму й різницю мішаних чисел, дробові частини яких мають однакові знаменники.

Порівняй, що більше.

Додавання мішаних чисел

Для додавання мішаних чисел цілі частини додають до цілих, а дробові — до дробових. Якщо дробова частина суми виявилася неправильним дробом, то з неї виділяють цілу частину і додають до цілої частини суми.

Для додавання мішаних чисел використовують переставну і сполучну властивості додавання.

Обчислимо
$$4\frac{2}{7}+5\frac{1}{7}$$
. Оскільки $4\frac{2}{7}=4+\frac{2}{7}$, а $5\frac{1}{7}=5+\frac{1}{7}$, то $4\frac{2}{7}+5\frac{1}{7}=(4+5)+\frac{2}{7}+\frac{1}{7}=9+\frac{3}{7}=9\frac{3}{7}$. Якщо обчислення можна виконати усно, то і записують скорочено: $4\frac{2}{7}+5\frac{1}{7}=9+\frac{2+1}{7}=9\frac{3}{7}$

Віднімання мішаних чисел

Якщо дробова частина зменшуваного більша за дробову частину від'ємника, то при відніманні мішаних чисел від цілої частини зменшуваного віднімають цілу частину від'ємника, а від дробової — дробову.

Для віднімання мішаних чисел користуються раніше вивченими властивостями віднімання.

Обчислимо
$$9\frac{2}{7} - 3\frac{1}{7}$$
. Оскільки $9\frac{2}{7} = 9 + \frac{2}{7}$, а $3\frac{1}{7} = 3 + \frac{1}{7}$, то $9\frac{2}{7} - 3\frac{1}{7} = \left(9 + \frac{2}{7}\right) - \left(3 + \frac{1}{7}\right) = \left(9 - 3\right) + \left(\frac{2}{7} - \frac{1}{7}\right) = 6 + \frac{1}{7} = 6\frac{1}{7}$. Якщо обчислення

можна виконати усно, то і записують скорочено: $9\frac{2}{7} - 3\frac{1}{7} = 6\frac{2-1}{7} = 6\frac{1}{7}$

Віднімання мішаних чисел

Якщо дробова частина зменшуваного менша за дробову частину від'ємника, то спочатку від цілої частини зменшуваного одну одиницю додають до його дробової частини, попередньо перетворивши її в неправильний дріб, а потім виконують віднімання.

Обчислимо 10
$$\frac{4}{19}$$
 - 3 $\frac{7}{19}$

Розв'язання. «Підготуємо» зменшуване $10\frac{4}{19}$ до віднімання:

$$10\frac{4}{19} = 9 + 1 + \frac{4}{19} = 9 + \frac{19}{19} + \frac{4}{19} = 9 + \frac{19+4}{19} = 9\frac{23}{19}.$$
$$9\frac{23}{19} - 3\frac{7}{19} = 6\frac{16}{19}.$$

(Усно). Обчисліть з поясненням:

1)
$$\frac{3}{3} + \frac{2}{3}$$
; 2) $7 + \frac{1}{8}$; 3) $1 + \frac{7}{13} - \frac{2}{13}$; 4) $5 + \frac{3}{7} + 9 + \frac{2}{7}$.

Робота з підручником

Nº 1248.

Обчисліть суму:

4) 4 + 5
$$\frac{2}{7}$$
;

5)
$$7\frac{2}{17} + 4\frac{3}{17}$$

6)
$$5\frac{4}{11} + 2\frac{2}{11}$$
;

$$\frac{7}{2} + 4$$

$$\frac{2}{11} + 4;$$

3)
$$5\frac{2}{19} + \frac{4}{19}$$
;

Відповідь:

1)
$$9\frac{2}{3}$$
;

4)
$$9\frac{2}{7}$$

2)
$$4\frac{7}{11}$$
;

5)
$$11\frac{5}{17}$$

3)
$$5\frac{6}{19}$$

6)
$$7\frac{6}{11}$$

підручник. Сторінка **209**

Робота з підручником

Nº 1250.

Виділіть цілу і дробову частину числа:

на один дитячий майданчик завезли 7 $\frac{2}{25}$ ц

піску, а на другий — $6\frac{7}{25}$ ц. Скільки піску завезли на обидва майданчики разом?

Розв'язування:

1)
$$7\frac{2}{25} + 6\frac{7}{25} = (7+6) + \frac{2+7}{25} = 13\frac{9}{25}$$
 pasom.

рівень

Робота з підручником

Nº 1251.

Довжина білої стрічки $12\frac{3}{5}$ м, а зеленої — на

 $3\frac{1}{5}$ м коротша. Яка довжина зеленої стрічки?

	Розв'язування:																							
	1	) 1	$2\frac{3}{2}$	- 3	1 - - -	(1	2 -	3)	+	$\left(\frac{3}{2}\right)$	$\left(\begin{array}{c} 1 \\ - \end{array} \right)$	= 9	<u>2</u> -	–д	ОВ	жи	на	зе	леі	нοї	СТ	річ	КИ	
Підручник. Сторінка	a		5		ວ								ວ											
210																								

Робота з підручником

1)
$$4\frac{7}{9}$$
 - 2;

2)
$$9\frac{7}{13} - 2\frac{1}{13}$$

3)
$$1 - \frac{4}{21}$$

Nº 1252.

Обчисліть різницю:

4) 5 -
$$\frac{2}{11}$$
;

5) 6 -
$$1\frac{10}{17}$$
;

6) 10 -
$$9\frac{2}{5}$$
.

Відповідь:

1)
$$2\frac{7}{9}$$
;

2)
$$7\frac{6}{13}$$
;

3)
$$\frac{21}{21} - \frac{4}{21} = \frac{17}{21}$$
;

4) 4 +
$$\frac{11}{11}$$
 - $\frac{4}{11}$ = 4 $\frac{7}{11}$

5)
$$5\frac{17}{17} - 1\frac{10}{17} = 4\frac{7}{17}$$
;

6)
$$9\frac{5}{5} - 9\frac{2}{5} = \frac{3}{5}$$

Вивчення нового матеріалу. Формування вмінь

рівень

Робота з підручником

Nº 1254.

Швидкість катера $25\frac{5}{8}$ км/год, а швидкість

течії — $2\frac{3}{9}$ км/год.

Знайдіть швидкості катера за течією і проти течії?

Розв'язування:

1)25
$$\frac{5}{8}$$
 + 2 $\frac{3}{8}$ = 27 + $\frac{8}{8}$ = 28 км/год — швидкість катера за течією;
2) 25 $\frac{5}{8}$ - 2 $\frac{3}{8}$ = 23 $\frac{2}{8}$ км/год— швидкість катера проти течії.

Підручник. Сторінка

Робота з підручником

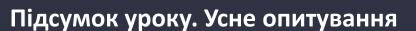
Nº 1255.

На базу завезли яблука двома вантажівками. На першій було 2 $\frac{7}{20}$ т, а на другій — на $1\frac{1}{20}$ т менше.

Скільки тонн яблук завезли на базу? Розв'язування:

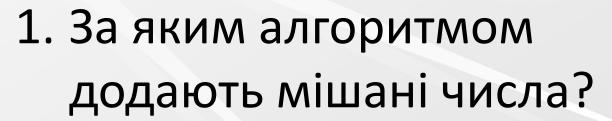
Підручник. Сторінка 2)
$$2\frac{7}{20} + 1\frac{6}{20}$$

1)
$$2\frac{7}{20} - 1\frac{1}{20} = 1\frac{6}{20}$$
 (т) — в другій вантажівці;
2) $2\frac{7}{20} + 1\frac{6}{20} = 3\frac{13}{20}$ (т) — всього завезли на базу.

2. Назвіть правила віднімання мішаних чисел?

Завдання для домашньої роботи

Опрацюй підручник сторінки 208-210. Виконай завдання: №. 1249, 1253, 1255

1249. Виконай додавання:

1)
$$7 + \frac{1}{8}$$

2)
$$\frac{5}{13}$$
 + 2;

1)
$$7 + \frac{1}{8}$$
; 2) $\frac{5}{13} + 2$; 3) $7\frac{10}{19} + \frac{2}{19}$;

4)
$$2+3\frac{2}{5}$$
;

5)
$$4\frac{1}{19} + 2\frac{2}{19}$$
;

4)
$$2+3\frac{2}{5}$$
; 5) $4\frac{1}{19}+2\frac{2}{19}$; 6) $8\frac{3}{10}+4\frac{7}{10}$.

1253. Виконай віднімання:

1)
$$9\frac{2}{3} - 7$$
;

1)
$$9\frac{2}{3} - 7;$$
 2) $7\frac{4}{19} - 5\frac{1}{19};$ 3) $1 - \frac{7}{13};$

3)
$$1-\frac{7}{13}$$
;

4) 8 -
$$\frac{4}{15}$$
;

5)
$$10-5\frac{4}{9}$$
;

4)
$$8 - \frac{4}{15}$$
; 5) $10 - 5\frac{4}{9}$; 6) $17 - 16\frac{1}{3}$.

1255. На базу завезли яблука двома вантажівками. На першій було $2\frac{7}{20}$ т, а на другій — на $1\frac{1}{20}$ т менше. Скільки тонн яблук завезли на базу?